

Brösarp

med naturen som
lockbete

Brösarp

med naturen som lockbete

Alla känner till Brösarps backar. Få vet vilken livs kvalitet bygden kan erbjuda. BRÖSARP – MED NATUREN SOM LOCKBETE vill utveckla och visa vad backarna, skogarna, ängarna och havet väntar att bjuda på, såväl i vardagen som för besökare.

1. Projektidé	2
2. Bakgrund	3
3. Syfte	4
4. Mål	5
5. Målgrupp	5
6. Samarbetspartners	5
7. Aktiviteter	8
7.1. Etablera ett varumärke	8
7.2. Locka nya barn.....	10
7.3. Närodlat/lokalproducerad mat	11
8. Projektorganisation	12
9. Utvärdering	12
10. Budget	13
10.1. Projektledning och investeringar	13
10.2. Ideellt arbete.....	14
10.3. Offentliga resurser.....	14
11. Tidsplan	15

BRÖSARP, 1 NOVEMBER 2011

Brösarps Byagille
c/o Gunbritt Johansson
Brunnsviksvägen 30, 277 50 Brösarp
Tel: 0414-73 403, E-post: gunbritt.m.johansson@telia.com

DE BYTTE STADSLIV MOT LANTLIV

Livskvalitet kan vara att bo mitt i en sjudande, larmande storstadsmetropol. Men det kan också vara att cykla hemåt längs en slingrig landsväg genom kuperade hagmarker, och plötsligt stöta på ett galleri eller en gårdsbutik. Malin Jansson föredrar det senare.

- Turister reser från hela världen för att uppleva den natur som vi bor mitt i. Det är fantastiskt, när man tänker efter.

Malin Jansson stortrivs och hon gör det i Brösarp i Tomelilla kommun. Hit flyttade hon för knappt ett år sedan tillsammans med sin sambo, Fabian Rimfors, och deras tvåårige son, Leo. Den sistnämnde är, om inte hela anledningen till flytten, så i alla fall den utlösande faktorn.

Bo på landet nära stan

- När Leo föddes bodde vi i Malmö, men ville inte att han skulle växa upp i en stad. Både jag och Fabian är uppvuxna på landet, i lugna och kreativa omgivningar, och den möjligheten vill vi ge Leo också, säger Malin. Men även om Malin och Fabian har sina rötter på

landsbygden, har de också bott länge i några av världens största städer. Det livet har också format dem och därför är det skönt att Malmö och Köpenhamn bara ligger en dryg timmes bilresa bort.

- Inte för att vi utnyttjar särskilt mycket av utbudet där. På något sätt räcker det att veta att

möjligheten finns, säger Malin och skrattar.

Att flyttlasset gick till just Tomelilla kommun, beror främst på Österlens varierande natur: här finns både backar, betesmark, skogar, och hav. För Malin och Fabian, som gillar att cykla, vandra och vistas i naturen, är det något av ett paradiset.

- Alla gårdsbutiker, loppisar och kreativa småföretag skapar också en speciell stämning. Dessutom har vi tillgång till all traditionell service, trots att vi bor på landet. Mataffärer, apotek, post och bilverkstäder - allt finns kvar, berättar Malin.

Ur- och skurdagis

Att komma in i gemenskapen i Brösarp gick fort. Dels är Fabian uppvuxen i trakten och dagis fungerade också som en naturlig mötesplats. Och trots att paret inte har bott i kommunen i mer än ett år, har de redan lyckats på-

1. PROJEKTIDÉ

Projektet *Brösarp – med naturen som lockbete* syftar till att förändra åldersstrukturen i Brösarpsbygden genom ökad inflyttning av barnfamiljer. Detta genom att utnyttja det trumfkort Brösarp har av vida känd och vacker natur. Vi tror helt enkelt att naturen i och runt Brösarp och det friluftsliv som miljön kan erbjuda är starkt bidragande till den livskvalitet som många barnfamiljer söker när de letar ny bostadsort på landsbygden.

Projektet ämnar utvecklas med fokus på barnfamiljers förväntade behov av upplevelser, aktiviteter och boendemöjligheter i närområdet. Det innefattar såväl rekreation på fritiden som maten på barnens tallrik. Den gemensamma nämnaren för projektets aktiviteter sammanfattar vi som att projektet stärker ”Brösarps naturprofil” och därigenom ökar bygdens tillväxtpotential samt attraktionskraft mot just barnfamiljer.

I dag är ”Brösarps backar” redan vida känt för sin vackra och variationsrika natur, och kopplingen till naturen finns således redan. Brösarpsbygdens invånare förfogar över imponerande 2,6 hektar naturreservat per person inom en mils radie.¹ Mer än de flesta söder om Norrland. Men i dag utnyttjas inte den ”gratisreklamen” på ett sätt som gynnar inflyttning och kan förändra byns oroväckande åldersstruktur. Brösarps naturprofil ska därför utvecklas och stärkas gentemot såväl befintliga invånare som turister men framför allt mot potentiella inflyttare i yngre åldrar.

För att nå dessa mål krävs självklart nytänkande men det handlar alltså samtidigt om att återvända till det som är mest grundläggande och allra mest naturligt i trakten kring Brösarp; nämligen naturen.

¹ Omfattande Natura 2000-områden i direkt anslutning till byn ej medräknade. Inräknade naturreservat: Verkeån, Drakamöllan, Kronovalls Store vång och Vitmölla strandbackar (totalt 2 878 ha per 1 103 invånare; Brösarp 649, omnejd 454). Källor: Statistiska Centralbyrån och Länsstyrelsen.

2. BAKGRUND

Brösarps byagille har under två år framarbetat en byaplan i samarbete med bybor, företagare, föreningar och politiker. Byaplanen, som färdigställdes under vintern 2011, tillkom i syfte att utgöra ett viktigt och väl förankrat verktyg för ”Brösarpsbygden” när en ny översiktsplan för Tomelilla kommun ska fastställas. I Brösarpsbygden inkluderas såväl centralbyn Brösarp som angränsande byar, fritidsbyar och gårdar från Drakamöllan i norr, Christinehofs Ekopark i väster och Eljaröd i söder samt Ravlunda i öster. Upptagningsområdet är dock än mer geografiskt vidsträckt och kan beskrivas som norra delen av Tomelilla kommun samt även delar av angränsande Kristianstad kommun, Simrishamns kommun och Sjöbo kommun.

En av de mest oroväckande punkterna i byaplanen rör åldersstrukturen i byn där nära femtio procent av Brösarps invånare är äldre än 60 år enligt befolkningsprognosen 2010–2019 från Statisticon AB. Befolkningsutvecklingen är ett bekymmer och kräver handlingskraft. Behovet av en bättre ålderstruktur är angeläget eftersom elevantalet i skola och barnomsorg är vikande, vilket även på kortare sikt hotar underlaget för byns näringsidkare och i sin tur serviceutbudet för traktens invånare.

För att trygga byns överlevnad krävs att fler barnfamiljer flyttar in. Endast en sådan utveckling skulle säkra den goda service som finns i byn och bidra till ett livskraftigt och utvecklande samhälle. Brösarps byagille förespråkar därför i sin byaplan en rad visioner som kan samlas under konceptet ”naturprofil”.

I samband med byaplanens färdigställande under vintern höjdes flertalet röster från föräldrar som önskar en uteförskola. När dessa drivande krafter samlats har Brösarps förskola i samarbete med byagille och engagerade föräldrar kunnat förverkliga önskemålet. I januari 2012 startar en ny I Ur och Skur-avdelning på Utsiktens förskola i Brösarp. Friluftsförskolans I Ur och Skur-pedagogik är ett starkt och etablerat varumärke och blir ett attraktivt skäl för barnfamiljer att välja Brösarp.

Enligt rapporten *Mot Strömmen* är de vanligaste motiven för en flytt till lands- och glesbygden längtan efter naturnära boende och möjligheten att kunna vistas ute i större utsträckning. Man söker förnyelse och större livsutrymme. Dessutom betonas fördelarna med ett småskaligt samhälle där synlighet och delaktighet är positiva egenskaper.² Naturkvalitet förstärker möjligheterna till starkt näringsliv och en attraktiv kommun. Vid sidan av möjligheterna till sysselsättning och inkomst har tillgången till natur i allmänhet, och kanske skyddade områden i synnerhet, betydelse för kommunens attraktionskraft för boende och företagsutveckling. Inflyttning, såväl rekrytering av nyckelpersoner som hemvändare, underlättas i många fall av de fördelar som en god tillgång på fin natur kan ge.³ En svensk flyttar i genomsnitt tio gånger i livet. Endast i *ett* av dessa tio fall är flytten relaterat till ens arbete, vilket stärker det fokus projektet riktar mot att förtydliga vilka andra anledningar det finns att flytta till Brösarpsbygden. Två av de tio flyttarna sker dessutom när man är barn, vilket visar på en rörlighet hos barnfamiljer.⁴

---

² *Mot strömmen – en studie om inflyttare till mindre kommuner*, Arena för tillväxt och Svenska kommunförbundet (2002).

³ *Örnsköldsviks kommunala naturvårdsprogram*, Örnsköldsviks kommun (2007).

⁴ *Varför flytta? Rapport om flyttmönster och omsättningsbastighet på den svenska fastighetsmarknaden*, Mäklarsamfundet och Svenska byggindustrier (2003).

Att byalagets Byaplan redan är välkänd och bearbetad av stora delar av Brösarps invånare ger oss en utmärkt grund att stå på för att omvandla visionerna i denna till konkreta resultat. Genom besöksnäringen i och runt orten har vi också bra möjligheter att finna mottagare för detta budskap. Varje besökare eller turist i Brösarp bör ses som en möjlig ambassadör för den livskvalitet projektet vill förmedla.

Parallellt med *Brösarp – med naturen som lockbete* finns en rad andra initiativ och projekt som närmast ska ses som en katalysator för projektets önskade utveckling och slutmål. Det handlar om såväl kommunala som privata och ideella initiativ. Dessa nämns som samarbetspartners längre fram i projektbeskrivningen där också samarbetet med vårt projekt specificeras.

Brösarp – med naturen som lockbete bör också ses som ett pilotprojekt med tillväxtpotential för övriga befintliga byar i Tomelilla kommun. Konceptet kan implementeras och fler byalag kan med vårt projekt som underlag analysera, kartlägga och arbeta fram en hållbar utvecklingsmodell byggd på respektive bys egna förutsättningar.

3. SYFTE

Det huvudsakliga syftet är att förändra och balansera åldersstrukturen i Brösarp och att därmed säkra samhällets framtida utveckling. Konkret handlar det om att, med naturen och miljön i fokus, förbättra förutsättningarna för barnfamiljer att välja Brösarp som bostadsort. Vi vill att föräldrar ska känna att de ger barnen en god framtid när de väljer Brösarp med omgivning.

Syftet är vidare att utveckla besöksnäringen genom att förtydliga och kommunicera Brösarps varumärke. Fler besökare betyder fler möjligheter att rekrytera nya invånare.

Ytterligare ett syfte är att stärka och utveckla nya samarbetsformer och nätverk i Brösarp samt stimulera bygdens näringsliv. Tillsammans utvecklar vi Brösarp!

verka dagisets pedagogik.

- Vi har alltid velat sätta Leo i ett Ur- och Skurdagis, där barnen får vara ute så mycket de vill. Men något så-

”Både jag och Fabian är uppvuxna på landet, i lugna och trygga omgivningar, och den möjligheten vill vi ge Leo också.”

dant fanns inte när vi flyttade hit. Däremot märkte vi att det fanns ett intresse och ett engagemang bland många av de andra föräldrarna, och tillsammans lyckades vi övertala kommunen att starta en sådan avdelning. Förmodligen skulle det aldrig ha gått i en storstad. Åtminstone inte lika fort.

TEXT: JENS ANDERSSON
FOTO: ÅSA BIOMBERG

Tomelilla:

- ▶ **Yta:** 400 km².
- ▶ **Befolkning:** Cirka 12 900.
- ▶ **Större orter:** Tomelilla, Brösarp, SkåneTranås, Onslunda och Smedstorp.
- ▶ **Komunfullmäktige:** S och M har gemensamt styre.
- ▶ **Kommunalskatt:** 20,61 kronor. Inklusivt landsting och kyrkan: 32,40 - 33,00 kronor.
- ▶ **Arbetsmarknad:** utpendling 2 500 personer. Inpendling 1 500 personer.
- ▶ **Företag:** Inom kommunen finns 1 680 registrerade företag (516 inom jordbruk, 238 inom handel, 149 inom bygg).
- ▶ **Förskolor:** 6 kommunala och 5 privata, 14 dagbarnvårdare.
- ▶ **Skolor:** 6 kommunala och 1 privat.

T O M E L I L L A P Å Ö S T E R L E N

4. MÅL

Projektet har tre huvudmål. Innan projekttidens slut ska:

1. Brösarpsbygden ha ett etablerat varumärke kopplat till natur, miljö och friluftsliv. Varumärket ska vara förankrat i bygden och tydligt för besökare. Tyngdpunkten ligger på målgruppen barnfamiljer.
2. Totalt 15 nya barn ha tillkommit till Brösarpsbygden och utgjort ett större underlag för förskola/skola i Brösarp. Detta i sin tur säkrar serviceutbudet i bygden.
3. Graden av närodlat/närproducerad mat ha ökat i traktens storkök. Detta inkluderar förskola/skola, serviceboende samt i möjlig mån restauranger och kaféer.

5. MÅLGRUPP

Primära: Unga och barnfamiljer som redan är eller kan tänkas bli invånare i Brösarpsbygden.

Sekundära: Besöksnäringen och övriga invånare i Brösarpsbygden.

6. SAMARBETSPARTNERS

Tomelilla kommun

Tre tjänstemän inom Tomelilla kommun ingår i projektet som resurser i utvecklandet av respektive mål genom sin arbetstid (specificerad i budgeten). *Kommunikationschef Ann Ekwall* bidrar med kunskap och samarbete kring marknadsföringen av Tomelilla kommuns ”Naturprofil”. En arbetsgrupp finns inom kommunen vars syfte är att göra Tomelilla till en ”naturkommun” med särskilt fokus mot nya ESF i Lund. Vinsterna med att samarbeta kring denna gemensamma vision är stora. *Kommunekolog Charlotte Lindström* kommer att finnas som resurs vid exempelvis anläggandet av vindskydd och matlagningsplats samt i övrigt bidra med kommunens ekologiska tänk i utförandet av våra aktiviteter. Med sin kunskap kring skogsvårdsplaner är Charlotte Lindström också en viktig partner för att maximera utveckling av både rekreation och nybyggnation i Brösarpsbygden. *Helena Berlin, verksamhetsutvecklare*, har bred kunskap av tidigare projekt inom Tomelilla kommun och bidrar med sin erfarenhet och expertis.

Genom Brösarps förskolas nya I Ur och Skur-avdelning gagnas även projektet av nyttjade arbetstimmar från *rektorn Ann-Kristin Montán* samt två förskolelärare vid strategiska diskussioner kring utvecklandet av I Ur och Skur-avdelningens verksamhet samt dess fysiska resurser.

Region Skåne och Länsstyrelsen

Natur- och kulturbussen drivs som ett treårigt projekt (2009–2011) av Region Skåne i samarbete med Tomelilla kommun. Vårt samarbete syftar till att lyfta fram och utnyttja de upplevelser som finns i Brösarpsbygden och som uppmärksammas i detta projekt. Region Skåne och

Länsstyrelsen arbetar sedan en tid med utveckling av Skåneleden och andra naturmiljöer. Ett samarbete är därför naturligt även vad gäller dessa frågor. Deltagare i referensgrupp tre.

Tourism in Skåne

Brösarp – med naturen som lockbete stämmer väl överens med den varumärkesförflyttning Tourism in Skåne har i sin strategi. Där beskrivs målet som att denna region ska gå mot att bli en destination med fler hållbara (gröna) aktiva möten, familjeaktiviteter samt att Skåne ska kännas som en förnyad och förnygrad destination. Värden som alltså stämmer mycket väl in på målsättningarna i detta projekt vilket ligger till grund för vårt samarbete.

Projektet ämnar även tillvarata den kompetens och kunskap som finns kring exempelvis rekreativ utbudet i vårt område. Samarbetet blir särskilt avgörande gällande arbetet med upprustning och tillgängligheten av leder och stigar.

Sydostleden (cykelväg Växjö–Simrishamn) är ett positivt initiativ där vi vill lägga särskilt fokus på att cykelleden Brösarp–Ravlunda i första hand färdigställs. Alltså den del som är belägen inom Tomelilla kommun och som är den allra mest utsatta ur trafiksäkerhetssynpunkt. Intressant med tanke på de många cykelturisterna som vill nå vår bygd österifrån. Deltagare i referensgrupp tre.

Ridled Ystad-Österlenregionen är ett pågående projekt som ska skapa goda möjligheter för en säkrare ridning i skog och mark i Ystad-Österlenregionen och bidra till en positiv utveckling av hela regionen. Fokus ligger, förutom på säkerheten och en levande landsbygd, på turism, ökad sysselsättning med ”året runt”-effekt samt på trygghet och folkhälsa. Ett arbete som alltså väl sammanfaller med de ambitioner detta projekt har. Deltagare i referensgrupp tre.

Christinehofs Ekopark

Christinehofs Ekopark genomför under 2010/2011 en förstudie inför ett omfattande utvecklingsprojekt kallat *Carabus* – leka, lära och uppleva i naturen. Syftet är att skapa en långsiktig handlingsplan och en stabil plattform för verksamhetsutveckling inom pedagogiska upplevelser i natur- och kulturmiljöerna runt Christinehofs slott. Vårt samarbete syftar till att utnyttja befintlig kompetens i Carabus inom ramen för I Ur och Skur-pedagogiken samt att generellt marknadsföra ett attraktivt utbud av barnaktiviteter i Brösarps direkta närhet. Deltagare i referensgrupp tre.

Högskolan Kristianstad

En första kontakt har tagits med högskolan angående ett framtida samarbete med elever från flera olika program vid högskolan i Kristianstad. Exempelvis projektarbeten kring naturpedagogik, landsbygdsutveckling, inflyttningsproblematik i nära samarbete med projektledaren. Högskolan skulle också kunna utgöra ett värdefullt verktyg vid utvärderingen av projektet.

Andrarums IF

En aktiv idrottsförening i utkanten av byn med bred barn- och ungdomsverksamhet. AIF blir en viktig och naturlig samarbetspartner i diskussion kring utbud av aktiviteter och rekreation riktade mot barnfamiljer.

Brösarps IF

Som aktiv idrottsförening i byn med bred barn- och ungdomsverksamhet blir BIF en naturlig samarbetspartner i diskussionerna kring utbud av aktiviteter och rekreation riktade mot barnfamiljer. Brösarps IF bygger även som ett Leaderprojekt ett nytt klubbhus vars utformning och verksamhet kan vara av intresse för projektet.

GF Spänst

Gymnastikföreningen i Brösarp är en viktig samarbetspartner i utbudet av rekreation samt marknadsföringen av densamma.

Scouterna

En bred barn- och ungdomsverksamhet i Brösarpsbygden med kompetenta ledare. En viktig partner i utvecklandet av de olika planerna kring naturrekreation.

Friluftsförbundet

En eventuell uppstart av en ny lokalavdelning i Brösarp, eller utveckling av närliggande avdelning i Skåne-Tranås, sker i nära samarbete med Friluftsförbundet. Riksorganisationen bistår med såväl expertis som med material och kontaktnät.

Österlen Kött och Vilt

Lokal råvaruproducent som gärna är delaktig i utvecklingen mot närodlat och närproducerat. Även en värdefull näringslivskontakt. Deltagare i referensgrupp två.

Café Smulan

Lokal råvaruproducent som gärna är delaktig i utvecklingen mot närodlat och närproducerat. Även en värdefull näringslivskontakt. Deltagare i referensgrupp två.

Källagårdens Fukt AB

Lokal råvaruproducent som gärna är delaktig i utvecklingen mot närodlat och närproducerat. Även en värdefull näringslivskontakt samt källa till kunskap för förskola/skola. Äger skidbacken Ornahögen med skidlift. Deltagare i referensgrupp två.

Brösarps Gästgifveri/Backakrogen

Lokal näringsidkare inom mat- och turistbranschen som i form av ny ägare av området Vägstationen i Brösarp (där redan Backakrogen drivs) planerar en utveckling av området. En viktig partner i målet att uppnå mer närodlat och ekologisk mat i traktens storkök. Deltagare i referensgrupp två samt tre.

Jan Johanssons skogstransporter AB

Lokal företagare som erbjudit sig bistå vid transport av eventuellt skrymmande naturmaterial. Även annat förberedande arbete som grävande, schaktning eller dylikt erbjuds.

7. AKTIVITETER

7.1. För att etablera ett varumärke kopplat till natur, miljö och friluftsliv i Brösarpsbygden genomförs följande aktiviteter:

a) Utnyttja och utveckla den potential som finns i den för Skåne ovanligt mångsidiga naturen med rekreationsområden i backar, skog och hav. Detta genom att:

- Elljusspåret vid Utsiktens IP breddas eller alternativa sträckningar hittas för att möjliggöra optimal spårning för längdskidåkning vintertid. Projektledaren uppmanar att ett avtal sluts mellan kommun och Andrarums IF för underhåll av skidspåren.
- Sätt upp två spårområdestavlor för norra och södra delen av området runt Utsiktens IP.
- Bygga ett vindskjul och matlagingsplats i utemiljön i närheten av förskola/skola. Detta till gagn för såväl I Ur och Skur-avdelningen på förskolan som för allmänheten. Projektledaren har huvudansvar men tar hjälp av kommunekolog från Tomelilla kommun samt anlitar ideell byggkraft.
- Anlägga ett ”utegym/friluftsgym” som enbart med hjälp av naturens resurser erbjuder kreativ träningsform utomhus. T ex stockredskap för armar, ben och rygg, balansbrädor och polymetrisk träning. Tillhörande informationstavla gör det än mer attraktivt. Projektledaren har huvudansvar och anlitar ideell arbetskraft för färdigställandet.
- Undersöka möjligheterna för ett återupprättande av tennisbana i Brösarps by. Projektledaren uppmanar att ett avtal sedan sluts mellan kommun och lämplig förening i byn för underhåll och uthyrningssystem.
- Undersöka möjligheterna att etablera aktiviteter förknippade med kuperat landskap och backar; exempelvis leder för MTB-cykling (cross-country och downhill), zipline, MBS mountainboard, sommarrodel, etc. Även undersöka möjligheten för Källagården att återöppna skidbacken Ornahögen med tillhörande skidlift.
- Arbeta genom lobbyverksamhet för att bevara den kommunalägda skogen som en viktig tummelplats för barn. En sådan skog helt utan restriktioner, till skillnad från de naturreservat som omgärdar Brösarp, är grundläggande för barns kontakt med naturen. Byagillet har redan i dag tagit många kontakter och haft diskussioner med Tomelilla kommun om byggnation i dessa områden.
- Bidra till att byns torg blir en oas mitt i byn som även främjar aktivitet i omgivningarna via orienteringsskylt med hänvisning i meter till viktiga platser såsom såväl omgivande tätorter som attraktiva utflyktsmål i naturen (Vantalängen, Haväng, Brösarps backar). Torget skulle t ex kunna förses med utepingisbord i sten/betong och en uteschackplan (båda ger platsen liv och rörelse). Detta skulle kunna omgärdas av en unik samling av någon växt och ”fjärilshotell” (vilket lockar förbipasserande att stanna). Projektledaren utför här både lobbyverksamhet mot kommun och praktiskt utförande av skylt etc.

b) Öka tillgängligheten till Brösarpsbygdens rekreationsområden genom att:

- Trycka översiktskarta över spår och motions-/vandringsleder i trakten genom Andrarums IF. Gör denna karta tillgänglig för gratis nerladdning och eventuellt för försäljning som trycksak, samt anslå den på offentlig plats.
- Projektledaren står för lobbyverksamhet som verkar för att en gång- och cykeltunnel byggs i höjd med skolan under väg 19. Denna skulle i hög grad gynna den planerade utförskolan men även möjliggöra för byns hela befolkning att utan bil nå attraktiva naturområden väster om byn. Liknande lobbyverksamhet bör nyttjas för att cykelleden mellan Brösarp och Eljaröd byggs med anslutande tunnel även i Eljaröd.
- Anslå cykelledskartor med specifika rutter för olika målgrupper; landsvägscyckling, familjerekreation med markerade hållplatser vid sevärdheter och turistinriktade näringsidkare, MTB-leder för cross-country och downhill. Kartorna tillgängliggörs även för gratis nerladdning via byns hemsida.
- Se till att det är väl skyltat till de rekreationsområden som erbjuds runt Brösarps by. Byns torg ska exempelvis ha informationstavla med avstånd till olika relevanta platser.
- Marknadsföra alla rekreationsmöjligheter på en för Brösarpstrakten gemensam hemsida. Gör här kartor, information och kontaktuppgifter tillgängliga.

c) Marknadsföra varumärket genom att:

- Skapa en ny hemsida för Brösarpsbygden där projektets budskap och Brösarp som destination kommuniceras samt all tänkbar information görs tillgänglig för besökare. Syftet med sajten är att locka till inflyttning. Bra förebilder finns i Kramfors kommuns www.nastakramfors.se och www.funäsfjällen.se. Säkerställa hemsidans fortlevnad.
- Arbeta för att Brösarp exponeras i media, såväl traditionella som sociala, för att göra området känt med prioriterade värden och tillgängliga aktiviteter. Projektledaren fungerar som en ambassadör för bygden vid möten med såväl kommun, region och besökare.
- Framställ en eller flera souvenirer (förslagsvis med praktisk funktion) med koppling till naturbudskapet och bygden och som gärna riktar sig till barnfamiljer. Marknadsför och sprid denna souvenir.
- Undersöka och förbereda underlag för att norra om samhället Brösarp, vid väg 19 och i toppen av de norra backarna, inrätta "Österlenporten" som fysisk entré till hela Österlen. En placering vid "Piraten" är ett naturligt val både ur estetisk och geografisk synvinkel.
- Samordna befintliga aktörer och projekt som har samma inriktning och gynna på så sätt utvecklingen av bygden mot en natur- och miljöprofil. Projektledaren fungerar som ett komplement och samordnare till dessa pågående projekt. Detta genom aktivt inbjudande till regelbundna avstämningsmöten och initiativ till nya samarbeten. Äsyftade aktörer nämns i samarbetspartners.

7.2. För att 15 nya barn ska ha tillkommit till Brösarpsbygden innan projektets slut genomförs följande aktiviteter:

a) Stötta utvecklingen av en I Ur och Skur-avdelning på Brösarps förskola genom att:

- Organisera en föräldragrupp som kan fungera som referensgrupp och stöd under avdelningens utveckling. Anordna löpande informations-/diskussionskvällar för att bolla tankar och idéer. Utnyttja föreläsare inom I Ur och Skur eller andra intressanta aktörer.
- Erbjuder nyckelpersoner utanför förskolans personal, som trots allt är viktiga för förskolans utveckling mot I Ur och Skur, den utbildning som finns att tillgå inom Friluftsförbundet. Projektledaren själv bör få denna utbildning samt eventuellt andra personer vars engagemang stöttar I Ur och Skur-avdelningen.
- Organisera en resursgrupp i bygden med bred kompetens inom exempelvis växtfärgning, ätbara växter, växtförädling, svamplockning, etc, som sedan kan fungera som resurs för bland annat i förskola och skola.
- Skapa ett nätverk av omgivande hantverkare, jordbrukare, konstnärer eller producenter som gärna bjuder på egen expertis och/eller studiebesök till gagn för I Ur och Skur-avdelningens dagliga verksamhet.

b) Göra Brösarpsbygdens bostadsutbud mer attraktivt för barnfamiljer, genom att:

- Utnyttja lobbyverksamhet för att få den attraktiva tomten som ägs av Riksbyggen i Brösarps samhälle bebyggd med kooperativa hyresrätter.
- Göra en löpande sammanställning och uppdatering av tillgängliga tomter, hus, hyresrätter i Brösarpsbygden och marknadsföra dessa på hemsidan.
- Prata med mäklare för att kartlägga var efterfrågan, överskott och intresse finns på bostadsmarknaden i trakten. Kartläggningen ligger sedan till grund för eventuellt lobbyarbete samt informationsarbete.
- Sammanställa ett paket om destinationen Brösarp till barnfamiljer där information om bostadsmöjligheter, fritidssysselsättning, barnomsorg, serviceutbud, kommunikationer och rekreation marknadsförs. Paketet integreras med hemsidan. Projektledaren ansvarar för detta i samarbete med kommuninformatör samt Tourism in Skåne.

c) Utveckla och tydliggöra möjligheterna till fritidssysselsättning för barnfamiljer genom att:

- Utveckla befintlig mulleverksamhet i Friluftsförbundets regi att omfatta även yngre barn; *skogsknopp* och *skogsknytte*. Undersök i samband med detta behovet av att starta en lokalavdelning till Friluftsförbundet i Brösarp. Den närmaste finns i dag i Skåne-Tranås där även Brösarpsbor är medlemmar.

- Undersöka möjligheterna att i samarbete med GF Spänst erbjuda ”skogsgymna” för barn och eventuellt vuxna. Gymnastik med naturen som utgångspunkt där eventuellt det nybyggda utegymmet kan användas.
- Anlägga en modern skateboardpark i betong, liknande den i byn Stehag.
- Rusta upp befintlig ishockeyrink och isbana för att maximera förutsättningarna för föräldrar/föreningar att göra isbana vintertid.
- Trycka upp karta över tillgängliga ridleder i trakten. Detta i nära samarbete med det Leaderprojekt inriktat på ridleder i Ystad/Österlenregionen som nybildade Ystad-Österlenregionens ridledsförening driver.
- Sammanställ omgivande föreningars utbud av aktiviteter riktade till barn och ungdomar. Vid behov kan en diskussion behöva väckas kring hur föreningarna ska agera med dagar/tider för att inte konkurrera om samma barn. Hjälpt föreningarna att marknadsföra sina aktiviteter. Inkluderar bland annat Brösarps IF, Andrarums IF, Scouterna, Schackklubben, GK Spänst, Svenska kyrkan (öppen förskola) och Skolan.

7.3. Öka andelen närodlad/lokalproducerad mat i Brösarpsbygdens storkök genom att:

- Undersök och analysera* förutsättningarna för en sådan förändring med utgångspunkt i gällande EU-direktiv och andra fysiska förutsättningar. Detta i samarbete med de projekt och förstudier som genomförts eller pågår inom Region Skåne samt Tomelilla, Simrishamn och Ystad kommun med inriktning på just närodlad mat och upphandlingsregler.
- Påverka nödvändiga parter genom *lobbyverksamhet*.
- Framställ genom *studiebesök* av lyckade exempel i omgivningen, såsom Magleladan i Maglehem, en tänkbar modell för slutgiltigt genomförande.
- Undersök intresset hos och *samordna lokala råvaroproducenter och näringsidkare* inom livsmedel eller servicehem till nätverk vars gemensamma huvudmål är att samarbeta för att närproducerad/ekologisk/egenlagad mat blir ett signum för bygden.

8. PROJEKTORGANISATION

Projektägare: Brösarps Bygille

Projektgrupp: Ordförande i Brösarps bygille Gunbritt Johansson, kassör Ingalill Johansson, rektor för Brösarps förskola och skola Ann-Kristin Montán, föräldrarepresentant förskola Malin Jansson och N.N. (vem/vilka framgår efter uppstart av ny avdelning), verksamhetsutvecklare Helena Berlin från Tomelilla kommun. Projektgruppen sammanträder månadsvis.

Projektledare: En halvtidstjänst rekryteras där stor vikt läggs vid lämplighet för såväl praktiska kunskaper för genomförande av fysiska projektdelmål som social kompetens och koppling till trakten. Projektledaren rapporterar delmål och utveckling av projektet löpande vid samtliga mötestillfällen med projektgruppen. Projektbeskrivningen ligger till grund för arbetsbeskrivning.

Referensgrupper:

1. Föräldragrupp med barn på I Ur och Skuravdelningen.
2. Nätverk av lokala näringsidkare.
3. Nätverk av parallella projekt och initiativ med natur- och miljöprofil.

9. UTVÄRDERING

Utvärderingen i form av en slutredovisning söker svar på följande frågor:

- Uppnåddes målen?
- Vilka effekter fick projektet?
- Hur ska projektet leva vidare och bli beständigt efter projekttidens slut?
- Utvärderingen kan med fördel göras tillsammans med elever vid Högskolan Kristianstad som i projektform skulle kunna undersöka projektet ur synvinklar som landsbygdsutveckling, tillväxt eller befolkningsutveckling. En första kontakt är tagen med högskolan.

10. BUDGET

10.1. Projektledning och investeringar

Projektledare	År 1	År 2	Summa
Arvode ¹	250 000	250 000	500 000
Resekostnader ²	15 000	15 000	30 000
Telefon, porto	3 000	2 000	5 000
Dator	10 000	2 000	12 000

Investeringar och material

Trycksaker/marknadsföring ³	40 000		40 000
Hemsida ⁴	30 000	10 000	40 000
Utegyrn	5 000	2 000	7 000
Spårrområdestavlor/kartor	10 000		10 000
Vindskydd/matplats	20 000		20 000
Skyltar	3 000	3 000	6 000
Skateboardpark	20 000		20 000
Möteskostnader	2 000	2 000	4 000
Dokumentation/slutredovisning		2 000	2 000
Totalt i kronor			696 000

Beviljade bidrag från

Leader	639 000
Sparbanken Syd	57 000
Totalt i kronor	696 000

---

¹ Cirka 20 800 kronor (inkl sociala avgifter) avsätts för projektledarens arvode per månad baserat på 50 % tjänstgöring (i.e. 80–90 arbetstimmar per månad vilka redovisas enligt timrapport). Totalt: 20 833 x 24 månader = 500 000 kronor.

² Resekostnader beräknat på en körsträcka med egen bil på cirka 800 mil per år och en ersättning av 18:50 kronor per mil. (800 mil x 18:50 kr = 14 800 kronor)

³ Trycksaker/marknadsföring baserat på intagen offert (se bilaga 1) för tryckning av två olika kartor/infoblad vilka ska marknadsföra byns utbud av såväl friluftsliv som näringsliv. Övrigt material i denna budgetpost utgör betydligt mindre utgifter då de till stor del består av enklare utskrifter eller görs tillgängligt främst via hemsidan.

⁴ Hemsida baserat på intagen offert (se bilaga 2) från PK Webdesign för skapande av ny hemsida samt support och service under projektets tid. I offerten saknas uppskattad kostnad för bildredigering, eventuellt köp av redan upptaget domännamn samt lämpliga utbildningar till personal som även efter projektets slut håller hemsidan levande. Därav en något högre budgeterad kostnad än angiven offert.

10.2. Ideellt arbete

Ideellt arbete	År 1	År 2	Summa	Timmar
Projektgrupp/styrgrupp (3 h/mån, 4 pers)	16 800	16 800	33 600	192
Strategiska diskussioner (byagilletts ordförande, 8 h/mån)	16 800	16 800	33 600	192
Stödfunktion för redovisning (4 h/mån)	8 400	8 400	16 800	96
Referensgrupper (3 st) (6 h/mån, 15 pers)	189 000	189 000	378 000	2 160
Övriga ideella insatser av bybor (8 h/mån, 20 pers)	336 000	336 000	672 000	3 840
Totalt			1 134 000 kr	6 480

10.3. Offentliga resurser

Offentliga resurser	År 1	År 2	Summa	Timmar
Kommunala tjänster (4 pers)	20 640	20 640	41 280	192
Strategiska diskussioner (rektor och förskolepersonal, 8 h/mån, 3 pers)	61 920	61 920	123 840	576
Totalt			165 120 kr	768

12. TIDSPLAN

Projektets totala längd är två år och löper från januari 2012 till och med december 2013.

¹ Gäller skogsområden, tunnelbyggande, bostadsutveckling samt närproducerad mat.

² Gäller Brösarps beröringspunkter med Sydostleden, Ridled Ystad-Österlenregionen, Carabus i Christinebof Ekopark, Vägstationen, Natur- och kulturbussen, Skåneleden samt andra naturmiljöer.

³ Utveckla Friluftsförmedlars verksamhet i Brösarpsregionen samt undersöka behovet av och eventuellt starta egen lokalavdelning